

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová
Datum vytvoření: 21.03.2013
Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_31_CJL_L

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Realismus

Téma: Naturalismus - Émile Zola

Metodický list/anotace:

Základní poznatky o naturalismu jako krajním směru kritického realismu, informace o hlavním představiteli Émile Zolovi, práce s ukázkami ze Zolových románů Zabiják a Nana. Možno využít ve 4. ročníku jako opakování k ústní části maturitní

NATURALISMUS

- ❖ **Krajní směr** kritického realismu
- ❖ **Postavy – pasivní** – vydané napospas sociálnímu a biologickému **předurčení**, psychicky nebo fyzicky **narušené**, stojí na pokraji společnosti
- ❖ **Fyziologické stavy**, člověk je předurčen prostředím a vrozenými – **dědičnými vlastnostmi**
- ❖ **Rozvíjel teorie o vlivu prostředí a dědičnosti**
- ❖ **Dokonale rekonstruované prostředí**, jeho biologické a sociální zákony
- ❖ Romány se vyznačují odlidštěním
- ❖ Autor nezasahuje do děje
- ❖ Obrazy **hluboké společenské krize**

JEDEN Z HLAVNÍCH PŘEDSTAVITELŮ SMĚRU ÉMILE ZOLA

Obr. 1

Rougon-Macquartů

Cyklus 20 románů

(přírodopisná a sociální studie jedné rodiny)

- × **Germinal**
- × **Lidská bestie**
- × **Břicho Paříže**
 - × **Nana**
 - × **Zabiják**

ZABIJÁK

Úpadek a zmaření lidských životů v bezútěšném prostředí **bídy, alkoholu a duchovní prázdnoty.**

Osudy rodiny, která se dostává kvůli alkoholu na úplné dno společnosti .

Všimněte si v ukázce zvláště detailního popisu **alkoholismu.**

„Opravdu, páchlo to tam o sto šest. Gervaisa hledala sirky a šlápla do mokra. Když se jí konečně podařilo rozsvítit svíčku, uviděli pěkné divadlo. Coupeau vyzvrátil všechno, co měl v sobě, a byl toho plný pokoj. Postel byla celá zdělaná, koberec také, a dokonce i na prádelníku byly stříkance. A Coupeau, jak se zřejmě svezl z postele, na kterou ho Poisson hodil, chrápal na zemi uprostřed vlastních výkalů. Válel se v tom jako prase, jednu tvář měl celou zamazanou, vydechoval otevřenými ústy smrdutý dech ...

„ To je prase! To je prase!“opakovala rozhořčená a zoufalá Gervaisa. „ Všechno tu zřídil... Ne, tohle by ani zvíře neudělalo, ani chcíplej pes není tak odpornej jako on.“

A Ten pohled zasadil také poslední ránu všem zbytkům citu, který snad Gervaisa k muži ještě měla.“(1)

✘ Co je hlavní příčinou devastace Gervaisina muže a posléze i jí samotné?

(alkohol; Coupeau se zranil v práci a léčení si vyžádalo mnoho peněz – podléhá alkoholu – umírá na delirium tremens; Gervaisa také podléhá alkoholu – pomáhá jí zapomenout na starosti – umírá opuštěná)

✘ Jaké city k němu chová? Jak na něj pohlíží?

(nenávidí ho, je odporný)

✘ Vyhledejte výrazy charakterizující typický naturalistický román?

(líčení Coupeauova stavu)

*Gervaisa má před očima i morální zkázu své dcery Nany ,
která postupně směřuje na dráhu vydržované ženy –
prostitutky (najděte v ukázce)*

„Celá se otřásla a nevěděla ani, co dělá. A zatímco ji Lantier strkal k sobě do pokoje, objevil se v jedné tabulce zasklených dveří obličej Nany.

Podívala se na otce, jak se válí ve své vlastní blivanině, a zůstala stát s obličejem přimáčknutým na sklo, dokud matčina bílá spodnička nezmizela naproti u toho druhého. Tvářila se vážně. V očích **zkaženého dítěte**, dokořán otevřených, jí svítila **smyslná zvědavost**.“(2)

NANA

„Odešla a zavřela dveře. Nana zůstala sama, tvář ve světle svíčky civěla do vzduchu. Žvaneček mršiny, hromádka vlhkého mazu a krve, lopatka zkaženého masa, vržená na pohovku. Neštovice se rozlezly po celém obličej, puchýř vedle puchýře; zbledlé a sedlé připomínaly plesnivé bláto, jako by se už rozpadly v prach a popel na té beztvárné kaši, v níž už zanikly všechny rysy. Levé oko úplně utonulo v rozteklém hnisu;... Zhnisaný nos ještě mokval.

Jen vlasy, krásné vlasy zachovaly svou sluneční zář a oblévaly zlatými proudy tu hroznou a groteskní masku nicoty. Venuše se rozkládala. Jako by jí byl do tváře vstoupil jedovatý virus, jejž sebrala ve stokách a na pohozených mršinách, ten ferment, jímž sama otravovala kdekoho, a proměnil obličej v hromadu hnisu.“(3)

✘ Jak na vás působí obraz umírající prostitutky Nany?

(odpudivé, hnijící tělo)

✘ Myslíte si, že tento popis je sugestivní, naturalistický? Vyhledejte v ukázce výrazy, které autor užil.

(žvaneček mršiny, hromádka vlhkého mazu apod.)

✘ Všimněte si, jak zobrazil změnu krásné ženy, okouzlující muže, v lidskou trosku? Jakými slovy říká, jak byla krásná?

(krásná jako Venuše, krásné vlasy, líbila se mužům)

Zolovo naturalistické líčení vyvolalo u čtenářů velký odpor.

Myslíte si, že toto naturalistické zobrazení lidských osudů vyvolává ještě dnes ve čtenářích odpudivé pocity?

Jak působí na vás, jaké jsou výjevy naturalistických próz?

Našli byste i v naší společnosti příklad takového osudu?

CITACE, ZDROJE A LITERATURA

- ✗ Obr. 1: Autor neuveden. *Soubor:Emile Zola.jpg-Wikipedie* [online]. [cit. 3.4.2013]. Dostupný na WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Emile_Zola.jpg
- ✗ MGR. HÁNOVÁ, Eva a kol. *Odmaturuj z literatury 1*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2004, ISBN 80-7358016-0.
- ✗ (1)(2)(3) SOUKAL, Josef. *Čítanka pro 2. ročník SOŠ*. Praha: SPN, a.s., 2001, ISBN 80-7235-162-1.